

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 03.12.2015

Vår ref.: 2015/9641

Arkivnr.: 350

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Rogaland om Mulighetsstudien - vurdering av nasjonale og regionale øvings- og kompetansesentre for økt samvirke blant beredskapsaktørene

Fylkesmannen viser til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 17. august 2015.

Samvirke mellom beredskapsaktørene er et grunnleggende og svært essensielt prinsipp i beredskapsarbeidet i Norge. Det er helt nødvendig for å håndtere selv mindre hendelser på en god måte. Samvirke kom inn som et grunnleggende beredskapsprinsipp etter Gjørsv-kommisjonen, men det har vært samordning og samvirke mellom beredskapsaktørene i lang tid før dette. Likevel ikke så systematisk og grunnleggende som de nasjonale beredskapsprinsippene nå legger opp til. Som et ledd i denne utviklingen, finner Fylkesmannen det positivt at det nå er laget en mulighetsstudie som vurderer hvordan etablering av øvings- og kompetansesentre kan styrke samvirkearbeidet.

Fylkesmannen har noen kommentarer og innspill til Mulighetsstudien og det videre arbeidet med å styrke samvirket mellom beredskapsaktørene:

1. Det er viktig å være oppmerksom på at samvirkebegrepet er mer omfattende enn samvirke mellom nødetatene og de andre redningsetatene som tradisjonelt har vært en del av redningstjenesten. Fylkesmannen savner at Mulighetsstudien i større grad beskriver behovet for samordning og øving mot resten av beredskapsfamilien. Selv i større redningsaksjoner der liv og helse er i fare, vil det f.eks. være et stort behov for samvirke mot kommuner, både som ressursleverandør og ikke minst samarbeid om opprettelse og drift av evakuert- og pårørendesenter (EPS-senter).
2. Fylkesmannen har gjennom sin beredskapsinstruks av 19. juni 2015 kap. IX, det regionale samordningsansvar ved håndtering av uønskede hendelser, gitt føringer og fullmakter. Dette, blir underkommunisert i studien. Selv hendelser som håndteres under ledelse av politiet, vil ofte innebære en samordning mot Fylkesmannen. Dessuten vil Fylkesmannen ved flere typer hendelser, som atomulykker, pandemier, dyresykdommer, stor ankomst av flyktninger, ekstreme værforhold, strømbrudd og strømrasjering være den som leder samordningen i samarbeid med ulike fagmyndigheter

I tillegg har Fylkesmannen en forebyggende rolle gjennom arbeidet med fylkesROS, tilsyn med kommuner, øvelser av kommuner og andre, og ikke minst gjennom samfunnssikkerhet og beredskap i planarbeid.

3. Det er positivt at studien ønsker å få på plass en felles bruk av terminologi på tvers av etater, både for å etablere felles kurs og ikke minst fordi entydig bruk av begrep vil lette krisehåndteringsforståelsen mellom samvirkeaktørene.
4. I Rogaland er det laget en håndbok i øvingsplanlegging som er omtalt på side 25, første avsnitt, i Mulighetsstudien. Når sekretariatet i Nasjonalt øvelses- og evalueringsforum nå har laget et utkast til Veileder i planlegging, gjennomføring og evaluering av øvelser som skal legges fram til en workshop 14. desember 2015, er det uten at noen av dem som laget håndboka i øvingsplanlegging er invitert med i prosessen. Dette er tegn på at vi fortsatt har en vei å gå før vi er gode på samvirke og læring mellom regionalt og nasjonalt nivå.
5. Mulighetsstudien konkluderer med at det foreslås opprettet noen få regionale øvings- og kompetansesentra i Norge, nærmere bestemt Norges brannskole i Tjeldsund kommune nær Harstad og Sivilforsvarets beredskaps- og kompetansesenter Starum nær Gjøvik. Hovedbegrunnelsen for dette er at det antas å være vanskelig å bygge opp kompetente fagmiljøer på mange steder innenfor et smalt område som samvirke, samtidig som de faglige kravene til samvirke og eksempelvis erfaringslæring er så krevende, at man vanskelig kan tenke seg dette bygget opp og vedlikeholdt mange steder i landet. Fylkesmannen kan ikke se at Mulighetsstudien underbygger en slik begrunnelse.

Det er ulike erfaringer med Norges brannskole og Sivilforsvarets beredskaps- og kompetansesenter Starum. Ingen av dem har en sentral beliggenhet i forhold til reisetid, de har hatt kapasitetsmessige utfordringer i forhold til dagens aktivitet og det er kostnadskrevende for de som skal betale for utdanningen.

Fylkesmannen mener det finnes kompetente fagmiljøer flere steder i landet som kan bygge opp og drifte øvings- og kompetansesentre. Vi påstår i motsetning til Mulighetsstudien at flere regionale sentre vil være en suksessfaktor for godt samvirke i tråd med intensjonene. I Rogaland vil samfunnssikkerhets- senteret SASIRO (tidligere Sivilforsvarets skole og øvingsområde Vagleleiren) egne seg godt til et slikt formål. Det er viktig å huske på at samordning i første rekke er viktig mellom beredskapsaktørene regionalt. Det er derfor viktig å etablere et tilstrekkelig antall arenaer for at dette arbeidet skal utvikles og for å sikre at de aktørene som skal bruke sentrene har økonomi til å gjøre dette på en mest mulig effektiv måte. Vi tror ikke målet om styrking av samvirkekompetansen nås ved at dette viktige kompetansebyggende arbeidet sentraliseres til Tjeldsund og Starum.

6. Vi vil ellers be om at Justisdepartementet i sin vurdering av den felles samvirkestrategien, tar med «Samfunnssikkerhet i fremtiden – Samvirkestrategi for styrking av samfunnssikkerhetsmiljøet i Sørvest». Dette viktige arbeidet er initiert av Rogaland fylkeskommune og nærmere omtalt i høringsuttalelsen fra Rogaland fylkeskommune.
7. Avslutningsvis vil vi vise til at Justis- og beredskapsdepartementet i brev av 17. august 2015 inviterer høringsinstansene til å foreslå kandidater til en bredt sammensatt arbeidsgruppe som vil få i oppgave å gå gjennom høringsinnspillene. Fylkesmannen mener at sammensetningen av arbeidsgruppen til Mulighetsstudien ikke var bred nok når det gjelder regional representasjon. Det er også en svakhet at ikke andre beredskapsmiljø i Norge enn Norges brannskole og Sivilforsvaret på Starum deltok.

Det er derfor desto viktigere at arbeidsgruppen som skal vurdere høringsinnspillene, veier opp for dette. Fylkesmannen vil i samarbeid med andre høringsinstanser fra Rogaland foreslå Geir Sverre Braut til denne arbeidsgruppen. Braut er seniorrådgiver ved Stavanger universitetssykehus og professor II i samfunnssikkerhet ved Universitet i Stavanger og i helsefag ved Høgskolen Stord Haugesund. Han er også tidligere fylkeslege og ass. direktør i Statens Helsetilsyn.

Fylkesmannen vil også foreslå at Fylkesmennene blir invitert til å delta i arbeidsgruppen med en representant fra fylkesberedskapssjefenes arbeidsutvalg.

Med hilsen

Magnhild Meltveit Kleppa
fylkesmann

Lone Merethe Solheim
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Saksbehandler: Reidar Johnsen
Saksbehandler telefon: 51 56 88 39
E-post: reidar.johnsen@fylkesmannen.no